

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Τμήμα Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας

**“Translation of the global report on culture for sustainable urban development
(Urban Future), Part 1, UNESCO, From English to Greek.”**

**«Μετάφραση της έκθεσης της UNESCO “Global report on culture for
sustainable urban development (Urban Future)”, Μέρος I, από τα αγγλικά προς
τα ελληνικά»**

Πτυχιακή εργασία

Επιτροπή καθηγητών: Κάτσιος Σταύρος (επιβλέπων)

Βιλελμίνη Σωσώνη

Γούνη Βέρα

Ξ2020013

Κέρκυρα, Αύγουστος 2024

Ευχαριστίες

Με αυτή την πτυχιακή εργασία ολοκληρώνεται η φοίτησή μου στο Τμήμα Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας του Ιονίου Πανεπιστημίου. Πρόκειται για μία εργασία η οποία με βοήθησε να διευρύνω τις γνώσεις μου στον τομέα της αστικής πολιτιστικής κληρονομιάς, συνδυάζοντας μεταφραστικές τεχνικές, καθώς και την ευρύτερη αντίληψή μου ως μεταφράστρια.

Η παρούσα πτυχιακή εργασία είναι καρπός μιας προσπάθειας πολλών μηνών, ενός χρονικού διαστήματος που αλληλεπίδρασα με ανθρώπους ειδικούς σε ζητήματα πολιτιστικής κληρονομιάς, συντήρησης έργων τέχνης και φιλόλογους για πιο γλωσσικά ζητήματα. Θα ήθελα να ευχαριστήσω αυτά τα άτομα για την προθυμία τους, την στήριξή τους και την βοήθεια τους.

Το κεντρικό θέμα του κειμένου είναι η αστική πολιτιστική κληρονομιά όπως ταξινομείται σε περιοχές μελέτης. Στο κείμενο αναλύονται με σύντομο τρόπο στοιχεία για την αστική πολιτιστική κληρονομιά, το αστικό δίκτυο των περιοχών, παράγοντες που το επηρεάζουν καθώς και προκλήσεις. Μέσω αυτής της εργασίας και της αναζήτησης όχι απλώς των ονομάτων των χωρών αυτών, αλλά και της τοποθέτησής τους στον χάρτη, εμπλούτισα τις γνώσεις μου στη γεωγραφία. Το αντικείμενο της αστικής πολιτιστικής κληρονομιάς συγκαταλέγεται στα ερευνητικά μου ενδιαφέροντα και θα ήθελα να εντρυφήσω σε μεγαλύτερο βαθμό και σε μεταπτυχιακό επίπεδο.

Θα ήθελα επίσης να ευχαριστήσω ιδιαίτερα τους καθηγητές μου, τον κύριο Καθηγητή Σταύρο Κάτσιο και την κυρία Αθηνά Φατσέα για την καθοδήγησή τους, τις εποικοδομητικές παρατηρήσεις τους, την τυπικότητά και την ενθάρρυνσή τους, καθώς και τη διάθεσή τους για συνεργασία ούτως ώστε να ολοκληρώσω την πτυχιακή εργασία μου. Ακόμα, θα ήθελα να ευχαριστήσω τη συνεπιβλέπουσα της εργασίας, κυρία Καθηγήτρια Βιλελμίνη Σωσώνη, για την πολύτιμη συνδρομή της.

Κλείνοντας, θα ήθελα επίσης να ευχαριστήσω τους γονείς μου και τους φίλους μου για την κατανόησή τους και τη στήριξή τους στην προσπάθειά μου, στις εύκολες και στις δύσκολες στιγμές.

Πίνακας περιεχομένων

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	5
ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΑ.....	6
ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ ΚΕΙΜΕΝΟ	21
ΣΧΟΛΙΑ	35
1. Ζητήματα ορολογίας.....	38
1.1 Πολλαπλές αποδόσεις.....	38
1.2. Δυσκολία κατανόησης όρων.....	39
1.3 Έλλειψη παγιωμένων αποδόσεων	40
1.4. Χρήση παρωχημένων όρων.....	40
1.5. Ακρωνύμια	41
2. Γραμματικές δυσκολίες:.....	41
2.1. Απρόσωπη σύνταξη.....	41
2.2. Μακροπερίοδος λόγος	42
3. Ύφος.....	42
ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	43
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	44

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία αφορά τη μετάφραση του πρώτου μέρους από την έκθεση της UNESCO “Global report on culture for sustainable urban development (Urban Future)”. Το εν λόγω κείμενο πραγματεύεται την ανάδειξη της αστικής πολιτιστικής κληρονομιάς και των τεχνικών για τη συντήρησή της ανά τον κόσμο, καθώς και των κοινωνικό-πολιτιστικών συνθηκών που επιτρέπουν την ανάδειξή της. Πρόκειται για ένα κείμενο πολυτροπικό. Η μετάφραση πλαισιώνεται με σχολιασμό, όπου γίνεται κατηγοριοποίηση των μεταφραστικών προβλημάτων εξηγώντας πως αντιμετωπίστηκαν. Για την παρούσα εργασία αξιοποιήθηκαν μεταφραστικές τεχνικές και θεωρίες, όπως αυτές των Vinay και Darbelnet, του Venuti, της Nord, του Catford, του Benjamin και του Newmark, καθώς και μελέτες ειδημόνων σε θέματα που σχετίζονται με την πολιτιστική κληρονομιά, με σκοπό την ακριβέστερη απόδοση της ορολογίας.

Λέξεις κλειδιά : UNESCO, αστική πολιτιστική κληρονομιά, αστικός σχεδιασμός, αστική αναγέννηση, βιώσιμη ανάπτυξη.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΑ

ΜΕΡΟΣ Ι

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΕΡΕΥΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΡΟΛΟ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Η αστική κληρονομιά είναι ένα ιδιαίτερα ευρύ πεδίο δράσης, τόσο στον ακαδημαϊκό τομέα όσο και στον τομέα της διεθνούς πολιτικής. Σε όλες τις περιοχές του κόσμου, θέματα που σχετίζονται με τη διατήρηση και την αναγέννηση της αστικής κληρονομιάς κατέχουν δεσπόζουσα θέση σε επαγγέλματα που σχετίζονται με την αρχιτεκτονική, τον σχεδιασμό, καθώς και τις πολιτικές και διαδικασίες σχετικά με τη διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς, έστω και σε διαφορετικά επίπεδα, επίσημα και ανεπίσημα. Αυτό βεβαίως αντικατοπτρίζει τις διαφορετικές προσεγγίσεις των ακαδημαϊκών και των υπεύθυνων χάραξης πολιτικής στο πεδίο της «αστικής κληρονομιάς», που ήρθε στην επιφάνεια σχετικά πρόσφατα, αρχικά στην Ευρώπη και στη Βόρεια Αμερική, κατά τη δεκαετία του '60. Παρόλα αυτά, δεν έχει πραγματοποιηθεί συστηματική έρευνα για την παγκόσμια κατάσταση της αστικής κληρονομιάς, κυρίως λόγω της πολυμορφίας και της μεγάλης ποικιλίας των υπάρχουσών προσεγγίσεων.

Ενώ έχει παγιωθεί ένας «παγκόσμιος» ορισμός για την πολιτιστική κληρονομιά που αφορά μνημεία και αρχαιολογικούς χώρους, και αυτή εντάσσεται σε ένα ευρέως αποδεκτό διεθνές επιστημονικό σύστημα κανόνων και πρακτικών, δεν ισχύει το ίδιο για την αστική κληρονομιά. Οι ειδικοί στο πεδίο της πολιτιστικής κληρονομιάς έχουν επιχειρήσει να εντάξουν τη διατήρηση της αστικής κληρονομιάς στο πλαίσιο καθιερωμένων καταστατικών κειμένων, όπως ο Χάρτης της Ουάσιγκτον για τη Διατήρηση Ιστορικών Πόλεων και Αστικών Περιοχών του Διεθνούς Συμβουλίου Μνημείων και Τοποθεσιών (ICOMOS). Ωστόσο, στην πραγματικότητα, η τρέχουσα πρακτική αποκλίνει ριζικά από το συγκεκριμένο σύστημα καθιερωμένων αρχών, ακόμα και σε περιοχές όπου υπάρχουν και τίθενται σε εφαρμογή δημόσιες πολιτικές. Όντως, η Σύσταση του 2011 σχετικά με το ιστορικό αστικό τοπίο αποτελεί μια προσπάθεια αντιμετώπισης αυτής της ποικιλομορφίας στη βάση μιας ενιαίας δέσμης κατευθυντήριων γραμμών.

Για αυτόν τον λόγο, η UNESCO έχει διεξάγει έρευνα ενόψει της διάσκεψης του Habitat III, μία μελέτη για την παγκόσμια κατάσταση της αστικής κληρονομιάς σε συνεργασία με ποικίλους συνεργάτες από όλες τις περιοχές του κόσμου. Παρακάτω παρατίθενται τα αποτελέσματα σε συνθετική μορφή. Η παρούσα ερευνητική προσπάθεια επαλήθευσε όχι μόνο την τεράστια ποικιλομορφία των υπαρχουσών καταστάσεων σε διαφορετικά μέρη του κόσμου, καθώς επίσης και το ολοένα αυξανόμενο ενδιαφέρον των κυβερνήσεων, των τοπικών κοινοτήτων και των πολιτών για τη διατήρηση των ιστορικών τους πόλεων και εγκαταστάσεων και την ενίσχυση του ρόλου του πολιτισμού στην αστική αναγέννηση. Τα αποτελέσματα αυτής της έρευνας, η οποία έχει διεξαχθεί από αρκετές ομάδες σε διαφορετικές περιοχές επίσης τονίζουν την ανάγκη για συνέχεια διερεύνησης αυτού του σημαντικού και αναπτυσσόμενου τομέα για την πολιτιστική κληρονομιά, και για την εξέλιξη επαγγελματικών δικτύων για την προώθηση της κουλτούρας και της πολιτιστικής κληρονομιάς ως βασικοί παράγοντες δυνάμεων για τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη: έχει δημιουργηθεί μια ειδική ατζέντα τους στόχους της οποίας η UNESCO έχει δεσμευτεί να υλοποιήσει στο μέλλον. Η ολοκληρωμένη μορφή κάθε τοπικής έκθεσης ως υποβληθείσας από συνεργαζόμενο ίδρυμα είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα της UNESCO.

ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

Αγκόλα, Αιθιοπία, Ακτή Ελεφαντοστού, Γουινέα, Γκαμπόν, Γκάμπια, Γκάνα, Γουινέα, Γουινέα Μπισάου, Ερυθραία, Ζάμπια, Ζιμπάμπουε, Ηνωμένη Δημοκρατία της Τανζανίας, Ισημερινή Γουινέα, Κάμπο Βέρντε, Καμερούν, Κεντροαφρικανική Δημοκρατία, Κένυα, Κομόρες, Κονγκό, Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό, Λεσότο, Λιβερία, Μαδαγασκάρη, Μαλάουι, Μάλι, Μαυρίκιος, Μοζαμβίκη, Μπενίν, Μποτσουάνα, Μπουρκίνα Φάσο, Μπουρούντι, Ναμίμπια, Νίγηρας, Νιγηρία, Νότια Αφρική, Νότιο Σουδάν, Ουγκάντα, Ρουάντα, Σάο Τομέ και Πρίνσιπε, Σενεγάλη, Σεϋχέλλες, Σιέρα Λεόνε, Σομαλία, Σουαζιλάνδη, Τζιμπουτί, Τόγκο, Τσαντ.

Συντονιστής της περιφερειακής μελέτης:

ARTERIAL NETWORK

Το Arterial Network το οποίο δημιουργήθηκε στο Ιλ ντε Γκορέ (Σενεγάλη) το 2007, είναι ένα μη κερδοσκοπικό δίκτυο της κοινωνίας των πολιτών το οποίο συγκεντρώνει μη κερδοσκοπικές οργανώσεις, θεσμικά όργανα και εταιρείες της δημιουργικής οικονομίας, καθώς επίσης και καλλιτέχνες και φορείς από τον αφρικανικό πολιτιστικό τομέα. Το δίκτυο αναλαμβάνει πέντε κύριες λειτουργίες, δηλαδή την ανάπτυξη ικανοτήτων, την πρόσβαση στην αγορά, την άσκηση πίεσης και επιρροής, την έρευνα, την οργανωτική ανάπτυξη και τη βιωσιμότητα, για τη δημιουργία ενός ευνοϊκού και βιώσιμου περιβάλλοντος για τις δημοκρατικές καλλιτεχνικές πρακτικές στην Αφρική. Το όραμα του Arterial Network είναι η ανάπτυξη ενός ζωντανού, δυναμικού και βιώσιμου αφρικανικού δημιουργικού τομέα που ασχολείται με τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας των καλλιτεχνών και των επαγγελματιών πολιτισμού, καθώς επίσης και με τη βελτίωση της ποιότητας στον τομέα των τεχνών. Μ' αυτόν τον στόχο, το Arterial Network οργανώνει εκδηλώσεις, συνέδρια και εκπαιδευτικά προγράμματα σε όλη την ήπειρο, και έχει κάνει συνεργασίες με διάφορα πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα σε πολιτιστικούς τομείς.

Η Υποσαχάρια Αφρική φημίζεται για τους αστικούς της οικισμούς, οι οποίοι υπάρχουν ήδη από τον 18^ο αιώνα, εποχή που σταδιακά αναβιώνεται.

Η ιδιαιτερότητα των αφρικανικών πόλεων, ιδίως όσον αφορά την προ-αποικιακή, αποικιακή και μετα-αποικιακή αστική κληρονομιά τους, καθώς και η ζωτική σημασία των άυλων πρακτικών, θα πρέπει να αναγνωριστούν σε μεγαλύτερο βαθμό.

Ως μέρος της τρέχουσας αστικής επανάστασης, οι πιέσεις για την αστικοποίηση και η μη ελεγχόμενη αξιοποίηση της γης, λειτουργούν ως απειλή για την αστική πολιτιστική κληρονομιά και προκαλούν την απώλεια των αξιών και των πρακτικών των παραδοσιακών κοινοτήτων.

Ιδιαίτερα σημαντική είναι η αναγνώριση των προκλήσεων που σχετίζονται με την ανάπτυξη, ειδικότερα με την πρόσβαση στην εκπαίδευση, καθώς στις βασικές αστικές υπηρεσίες και υποδομές, για την ενθάρρυνση της ουσιαστικής αστικής διατήρησης χωρίς περιορισμούς.

Σε αφρικανικές πόλεις με πρόσφατους αστικοποιημένους πληθυσμούς και ανισότητες που προέρχονται από κατάλοιπα προτύπων διαχωρισμού της αποικιακής εποχής, προσεγγίσεις που έχουν ως αφετηρία τον πολιτισμό μπορούν να συμβάλουν ιδιαίτερα στην ενίσχυση του αισθήματος του ανήκειν.

Καθώς εμφανίζεται μια νέα γενιά επιχειρηματιών στον χώρο του πολιτισμού, ο πολιτισμός προωθεί τη συμμετοχή της κοινότητας και την ενδυνάμωση των δεσμών μεταξύ των κυβερνήσεων και των πολιτών.

Οι στρατηγικές για την αστική ανάπτυξη παραβλέπουν την κοινωνική και πολιτιστική πραγματικότητα των αφρικανικών πόλεων. Σήμερα, ο πολιτισμός μπορεί να γίνει ένα στρατηγικό εργαλείο που θα συνεισφέρει στη στρατηγική της αναγέννησης περιθωριοποιημένων και άτυπων κοινοτήτων.

ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

Αλγερία, Μπαχρέιν, Αίγυπτος, Αραβική Δημοκρατία της Συρίας, Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, Ιορδανία, Ιράκ, Κατάρ, Κουβέιτ, Λίβανος, Λιβύη, Μαυριτανία, Μαρόκο, Ομάν, Παλαιστίνη, Σαουδική Αραβία, Σουδάν, Τυνησία, Υεμένη.

Ενώ η έλευση του Ισλάμ τον δέκατο έβδομο αιώνα σηματοδότησε την ανάδυση του τοπικού αστικού πολιτισμού, η Οθωμανική Αυτοκρατορία διαμόρφωσε σε σημαντικό βαθμό τη μορφή και τη χωροταξική διάταξη πολλών πόλεων στον αραβικό κόσμο από τον δέκατο έκτο μέχρι τον εικοστό αιώνα.

Η μαζική αστικοποίηση μετά το 1950 άλλαξε άρδην τις αστικές κοινωνίες και πυροδότησε κοινωνικές κρίσεις, ενώ τα αστικά τοπία αναδιαμορφώθηκαν εκ θεμελίων στο μεγαλύτερο μέρος του αραβικού κόσμου.

Η αστική κληρονομιά αναγνωρίζεται πλέον όλο και περισσότερο ως προνόμιο για τις πόλεις του Μαγκρέμπ και του Μασρίκ και πιο πρόσφατα και στην Αραβική Χερσόνησο.

Παρόλο που η Μεντίνα, ένα αστικό μοντέλο με πυκνοκατοικημένες περιοχές μικτής χρήσης που συναντάται συγκεκριμένα στις αραβικές πόλεις, έχει παρακμάσει λόγω των δημογραφικών και κοινωνικών μετασχηματισμών, μας προσφέρει διδάγματα για τη μελλοντική βιωσιμότητα των πόλεων.

Η πρακτική της από κοινού μίσθωσης ιστορικών κτιρίων από οικογένειες, σε συνδυασμό με ανεπαρκή νομικά συστήματα, θέτουν ένα μεγάλο εμπόδιο για την αστική διατήρηση και αναγέννηση.

Η ανάγκη για καλύτερα ενσωματωμένες στρατηγικές για αστική διατήρηση και αναγέννηση με ιδιαίτερη έμφαση στις ανάγκες στέγασης γίνεται ολοένα και πιο έντονη.

Η διατήρηση της αστικής κληρονομιάς εμφανίζεται ως βασικός στόχος πολλών κινημάτων της κοινωνίας των πολιτών, και λειτουργεί ως μέσο συσπείρωσης για την κινητοποίηση των κοινοτήτων, παρόλο που η ύπαρξη μιας πραγματικά συμμετοχικής αστικής διακυβέρνησης που συμμετέχει κάθε άλλο παρά έχει επιτευχθεί.

Συντονιστής της περιφερειακής μελέτης:

Εκπαιδευτικός, Πολιτιστικός και Επιστημονικός Οργανισμός του Αραβικού Συνδέσμου (ALESCO)

Ο οργανισμός ALECSO είναι ένας εξειδικευμένος οργανισμός ο οποίος ιδρύθηκε το 1970 για την υποστήριξη εκπαιδευτικών, πολιτιστικών και επιστημονικών προγραμμάτων στον αραβικό κόσμο. Με έδρα την Τύνιδα (Τυνησία), διαθέτει 22 κράτη-μέλη. Ο οργανισμός ALECSO υιοθετεί τη συμπερίληψη του πολιτισμού στις στρατηγικές της αστικής ανάπτυξης στην περιοχή και συμπράττει με την UNESCO για την προώθηση μιας νέας αστικής ατζέντας που βασίζεται σε μία πολιτιστικά ευαίσθητη προσέγγιση ως προς τον αστικό σχεδιασμό, την αστική διατήρηση και αναγέννηση. Υπό αυτό το πρίσμα, ο οργανισμός ALECSO σχεδιάζει να δημιουργήσει ένα παρατηρητήριο ιστορικών πόλεων στις αραβικές χώρες, με προοπτική τη βελτίωση της αναγνώρισης, της διαφύλαξης και του παρακολούθησης της αστικής κληρονομιάς.

ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, Καναδάς.

Συντονιστής της περιφερειακής μελέτης: Σχολή συντήρησης έργων τέχνης του Willowbank.

Το Willowbank είναι ένα ανεξάρτητο καναδικό εκπαιδευτικό ίδρυμα το οποίο ιδρύθηκε το 2006 και είναι γνωστό για τη Σχολή συντήρησης έργων τέχνης. Αυτή η σχολή προσφέρει ένα τριετές πρόγραμμα στη διατήρηση πολιτιστικής κληρονομιάς, συνδυάζοντας την ακαδημαϊκή εκπαίδευση με την πρακτική μάθηση. Στεγάζει επίσης το Κέντρο πολιτιστικού τοπίου όπου παρέχεται η δυνατότητα να συζητηθούν η θεωρία και η πρακτική σχετικά με τα πολιτιστικά τοπία. Μέσω της συμμετοχής σε τέτοια προγράμματα, η Σχολή του Willowbank έχει αναπτύξει ένα ευρύ δίκτυο επαγγελματιών αστικής διατήρησης σε όλη τη Βόρεια Αμερική. Η προαναφερθείσα σχολή είναι πασίγνωστη για την εξειδίκευσή της στην αστική διατήρηση, στο αστικό τοπίο και στον σύγχρονο σχεδιασμό σε ιστορικά περιβάλλοντα, τον αστικό και αγροτικό σχεδιασμό και την ανασυγκρότηση των κοινοτήτων, μέσω της εφαρμογής μιας ξεχωριστής διεπιστημονικής προσέγγισης που ενσωματώνει τη θεωρία και την πρακτική εφαρμογή.

Η ιστορία των πόλεων της Βόρειας Αμερικής ξεκίνησε με την εξάπλωση των ευρωπαϊκών αποικιών από τον δέκατο έβδομο αιώνα και μετά, η οποία επιταχύνθηκε γρήγορα από τη βιομηχανική επανάσταση του δέκατου ένατου αιώνα.

Οι μοντερνιστικές πρακτικές και η άνοδος της αυτοκινητοβιομηχανίας διαδραμάτισαν κεντρικό ρόλο στη δημιουργία μοτίβων αστικής ανάπτυξης προς μία ομόκεντρη, πολυεπίπεδη ανάπτυξη στα κέντρα των πόλεων και προς την προαστιοποίηση.

Οι προσπάθειες για αστική ανανέωση, όπως και η προτεραιότητα που δόθηκε στις καινούργιες κατασκευές αντί της προσαρμοστικής επαναχρησιμοποίησης, οδήγησαν στην ευρεία καταστροφή πυκνοκατοικημένων ιστορικών γειτονιών, γειτονιών μικτής χρήσης και γειτονιών με χαμηλά κτίρια.

Δεδομένου ότι η μετανάστευση χαρακτηρίζει σε μεγάλο βαθμό τις κοινωνίες της Βόρειας Αμερικής, η πολιτιστική ποικιλομορφία διαμόρφωσε τα αστικά τοπία και ενθάρρυνε την εμφάνιση κινημάτων κοινωνικής δικαιοσύνης και συμμετοχικής δημοκρατίας.

Ο πολιτισμός βρίσκεται στον πυρήνα πολλών στρατηγικών αστικής αναγέννησης οι οποίες ξεκίνησαν μετά τη δεκαετία του 1960, ιδιαίτερα ως μέρος των αντιστρέψιμων στρατηγικών της μεταβιομηχανικής παρακμής.

Ο μη κερδοσκοπικός τομέας συνέβαλε με καινοτόμο τρόπο στην αστική διατήρηση και αναγέννηση, ενώ ο ιδιωτικός τομέας συνέβαλε κατά έναν σημαντικό βαθμό στις απαραίτητες επενδύσεις.

Διαμορφώνεται ένα νέο όραμα για τη βιώσιμη αστικοποίηση, το οποίο συνδυάζει την πολιτιστική κληρονομιά, τον σύγχρονο σχεδιασμό, την περιβαλλοντική συνείδηση και ευνοεί τις πολυκεντρικές και πυκνοκατοικημένες πόλεις, καθώς και τις πόλεις μικτής χρήσης.

Παρόλο που η διαμόρφωση της δόμησης των πόλεων της περιοχής επηρεάστηκε από την αποικιακή εποχή από τον δέκατο έκτο αιώνα και μετά, αντικατοπτρίζει μια ποικιλία πολιτισμικών επιρροών, η οποία περιλαμβάνει μία σημαντική προκολομβιανή αστική κληρονομιά.

Ενώ η αύξηση των μεγαλουπόλεων και η αστική εξάπλωση αποτελούν βασικά χαρακτηριστικά της αστικοποίησης στην περιοχή, οι πόλεις χαρακτηρίζονται επίσης από έντονο χωροταξικό κατακερματισμό, ο οποίος έχει προκαλέσει ανισότητες και αστική βία.

Οι διαφορετικές κλιματικές και γεωγραφικές συνθήκες έχουν δημιουργήσει διάφορα αστικά τοπία. Η σχέση μεταξύ των πόλεων και του περιβάλλοντος, καθώς και η έκθεσή τους σε φυσικούς κινδύνους αποτελούν σημαντικές ιδιαιτερότητες της περιοχής.

Ενώ η αστική αναγέννηση στην περιοχή άκμασε τη δεκαετία του 1990, συνεχίστηκε τις τελευταίες δεκαετίες, με την ανάπλαση των δημόσιων χώρων να καθίσταται προτεραιότητα των τοπικών πολιτικών.

Παρά την αυξανόμενη πολιτική δέσμευση για αστική διατήρηση, ο αντίκτυπός της στις ευρύτερες διαδικασίες αστικής ανάπτυξης δεν έχει την επιθυμητή αναγνώριση, κάτι

που καθιστά απαραίτητη την ανάπτυξη πιο ολιστικών προσεγγίσεων αστικής διαχείρισης.

Ενώ η διατήρηση και η αναγέννηση των πόλεων ήταν ιστορικά αρμοδιότητα της κυβέρνησης, σήμερα εμπλέκονται διάφοροι εταίροι της κοινωνίας των πολιτών και του ιδιωτικού τομέα, με αποτέλεσμα τη δημιουργία καινοτόμων συμπράξεων.

Η αντιμετώπιση του ζητήματος της στέγασης σε ιστορικές περιοχές συνεχίζει να είναι ζωτικής σημασίας, ιδίως καθώς πολλές περιοχές έχουν υποστεί διαδικασίες ανάπλασης ή απώλεια οικιστικών λειτουργιών.

Συντονιστής της περιφερειακής μελέτης:

ΠΑΠΙΚΟ ΚΑΘΟΛΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΤΗΣ ΧΙΛΗΣ

Το Παπικό Καθολικό Πανεπιστήμιο της Χιλής ιδρύθηκε το 1888 και είναι ένα δημόσιο πανεπιστήμιο που ανήκει στην Καθολική Εκκλησία. Όντας ένα από τα παλαιότερα και αναγνωρισμένα εκπαιδευτικά ιδρύματα της Λατινικής Αμερικής, το Πανεπιστήμιο, και ειδικότερα η Σχολή Αρχιτεκτονικής, Σχεδιασμού και Αστικών Σπουδών, έχει εξελίξει σε μεγάλο βαθμό τεχνογνωσία για τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και την αστική ανάπτυξη. Το Πανεπιστήμιο είναι επίσης υπεύθυνο για τον περιφερειακό συντονισμό του Ευρωπαϊκού και Λατινοαμερικάνικου πανεπιστημιακού δικτύου Red Alvar, το οποίο αποσκοπεί στην ενίσχυση της συνεργασίας στους τομείς της διδασκαλίας, της έρευνας και της ανάπτυξης δεξιοτήτων, και συμμετέχει σε διεθνείς πλατφόρμες αστικής διατήρησης. Επιπλέον, διευθύνει μια σειρά από επιχειρηματικές και ερευνητικές δραστηριότητες σε ολόκληρη την περιοχή, κινητοποιώντας υψηλού επιπέδου εξειδικευμένες δεξιότητες σε θέματα αστικής διατήρησης και αναγέννησης.

ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

Άγιος Μαρίνος, Αλβανία, Ανδόρρα, Αυστρία, Βέλγιο, Βοσνία και Ερζεγοβίνη, Βουλγαρία, Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Δημοκρατία της Μολδαβίας, Ελβετία, Ελλάδα, Εσθονία, Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας, Ιρλανδία, Ισλανδία, Ισραήλ, Ιταλία, Κροατία, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία,

Λιχτενστάιν, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Μαυροβούνιο, Μονακό, Νορβηγία, Ουγγαρία, Ολλανδία, Πολωνία, Πορτογαλία, Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας (Βόρεια Μακεδονία), Ρουμανία, Σερβία, Σλοβακία, Σλοβενία, Σουηδία, Τουρκία, Τσεχική Δημοκρατία, Φινλανδία

Συντονιστής της περιφερειακής μελέτης:

Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής της Βενετίας (IUAV)

Το Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής της Βενετίας (Istituto Universitario di Architettura di Venezia) ιδρύθηκε το 1926 και το 2001 μετονομάστηκε σε Πανεπιστήμιο IUAV της Βενετίας (Università IUAV di Venezia). Σήμερα, το IUAV είναι ένα παγκοσμίου φήμης εκπαιδευτικό ίδρυμα και ερευνητικό κέντρο με ειδική τεχνογνωσία στους τομείς της αστικής διατήρησης, του αστικού σχεδιασμού και της διαχείρισης του αστικού τοπίου. Από το 2008 στεγάζει την Έδρα UNESCO για την Κοινωνική και Χωροταξική Ένταξη των Διεθνών Μεταναστών — Αστικές Πολιτικές και Πρακτικές. Το 2016 δημιουργήθηκε μια νέα Έδρα UNESCO για την Πολιτιστική Κληρονομιά και την Αστική Αναγέννηση.

Δεδομένης της ακαδημαϊκής και επιχειρησιακής του πείρας, το Πανεπιστήμιο αυτό έχει αποκτήσει βαθιά γνώση των ευρωπαϊκών πρακτικών αστικής διατήρησης, καθώς τα τελευταία 30 χρόνια έχει αναπτύξει συνεργασίες με 130 ευρωπαϊκά πανεπιστήμια και σχολές συντήρησης μνημείων. Διαθέτει, επίσης, μία από τις μεγαλύτερες βιβλιοθήκες που αφορούν την αρχιτεκτονική και τον πολεοδομικό σχεδιασμό στην Ευρώπη.

Στη βάση της κλασικής και μεσαιωνικής ιστορίας της, η Ευρώπη διαθέτει εδώ και πολύ καιρό ένα πολύ εξελιγμένο αστικό σύστημα, το οποίο προκύπτει από μια διαδικασία διαστρωμάτωσης, κατά την οποία οι προϋπάρχουσες δομές συνεχώς μεταβάλλονταν ή επαναχρησιμοποιούνταν.

Τα μεθοδολογικά θεμέλια της αστικής διατήρησης και αναγέννησης τέθηκαν για πρώτη φορά τη δεκαετία του 1960, και μετά από αυτά ακολούθησε η σταδιακή διεύρυνση του εδαφικού και εννοιολογικού πεδίου της αστικής κληρονομιάς.

Οι ευρωπαϊκές πόλεις έχουν υποστεί μια ευρεία διαδικασία διατήρησης και αναγέννησης και σήμερα είναι από τα μεγαλύτερα σύνολα ως προς τη διατήρηση της αστικής κληρονομιάς στον κόσμο.

Η αστική διατήρηση και αναγέννηση των πόλεων στην Ευρώπη είναι αντικείμενο διαχείρισης και χρηματοδοτείται σε μεγάλο βαθμό από τις εθνικές και τοπικές δημόσιες αρχές και συνδέεται στενά με προγράμματα χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ.

Ο πολιτισμός έχει πρωτεύοντα ρόλο στις στρατηγικές αστικής αναγέννησης, ιδίως σε εκείνες που αποσκοπούν στην ανάπλαση των δημόσιων χώρων και την αναβάθμιση των υποβαθμισμένων βιομηχανικών περιοχών.

Η πρακτική της αστικής διατήρησης έχει αναδείξει νέες προσεγγίσεις και μηχανισμούς για την εξασφάλιση της αστικής και περιβαλλοντικής βιωσιμότητας, δίνοντας έμφαση στην τοπική γνώση, τη δημιουργικότητα και την ευημερία.

Ο περιορισμός της «μουσειοποίησης» και της ανάπλασης, παράλληλα με την προώθηση βιώσιμων προτύπων τουρισμού, παραμένουν τα πιο πιεστικά ζητήματα για τη διατήρηση της αυθεντικότητας των ιστορικών περιοχών.

ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

Αρμενία, Αζερμπαϊτζάν, Γεωργία, Καζακστάν, Κιργιζία, Λευκορωσία, Ουζμπεκιστάν, Ουκρανία, Ρωσική Ομοσπονδία, Τατζικιστάν, Τουρκμενιστάν.

Το αρχιτεκτονικό ύφος και οι αστικές μορφολογίες διαμορφώθηκαν από το Βυζάντιο, από τις ανατολίτικες ισλαμικές και ευρωπαϊκές επιρροές, ενώ ο σοβιετικός σχεδιασμός ενίσχυσε την ένταξη του τυποποιημένου αστικού περιβάλλοντος.

Οι πόλεις συνεχίζουν να χαρακτηρίζονται από ένα διαφοροποιημένο κοινωνικό και πολιτισμικό μείγμα, σε μεγάλο βαθμό με περιορισμένες διαδικασίες εξευγενισμού,

παρόλο που ο κοινωνικός και χωροταξικός διαχωρισμός έχει σημειώσει αύξηση την τελευταία δεκαετία.

Τα έργα σε επίπεδο κοινότητας σχετικά με τη διατήρηση της αστικής κληρονομιάς ενισχύονται, ενώ τα κινήματα των πολιτών που επικεντρώνονται σε αστικά ζητήματα έχουν αρχίσει να συμπεριλαμβάνουν πολιτιστικές διαστάσεις.

Ο πολιτισμός διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στον διάλογο, στην κοινωνική συνοχή και στον περιορισμό των διενέξεων μέσω πολλαπλών εθνικών και διεθνών πρωτοβουλιών που αποβλέπουν στη μείωση εθνικών εντάσεων.

Ο πολιτισμός είναι ένας παράγοντας συνεισφοράς στις αστικές οικονομίες της περιοχής, ιδιαίτερα σε πόλεις μικρού και μεσαίου μεγέθους μέσω του πολιτιστικού τουρισμού και μιας αναπτυσσόμενης αλλά παρόλα αυτά σχετικά μικρής οικονομίας.

Οι πρακτικές της αστικής διατήρησης και αναγέννησης διαδίδονται μέσω της επαναχρησιμοποίησης βιομηχανικών κτιρίων και δημόσιων χώρων της σοβιετικής εποχής, καθώς επίσης και έργων ανάπλασης ιστορικών πόλεων.

Η ανάδειξη της ταυτότητας της πόλης (city branding) είναι μία ολοένα και περισσότερο κοινή στρατηγική, καθώς το αναπτυσσόμενο αρχιτεκτονικό περιβάλλον συνδυάζει ιστορικές αστικές και κοινωνικοπολιτισμικές αναμνήσεις με τη μοντέρνα αστική ανάπτυξη.

Συντονιστής της περιφερειακής μελέτης: Ινστιτούτο Μέσων, Αρχιτεκτονικής και Σχεδίου Strelka.

Το Ινστιτούτο Μέσων, Αρχιτεκτονικής και Σχεδίου Strelka είναι ένα μη κερδοσκοπικό, μη κυβερνητικό κέντρο εκπαίδευσης και έρευνας το οποίο εστιάζει στον αστικό σχεδιασμό και σε αστικές πολιτιστικές στρατηγικές. Το Ινστιτούτο αυτό προτείνει εκπαιδευτικά προγράμματα για την αστικοποίηση και τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη, και διεξάγει έρευνα στον τομέα της αρχιτεκτονικής και του αστικού σχεδιασμού. Το Ινστιτούτο Strelka έχει δημιουργήσει ένα εκτεταμένο δίκτυο ειδικών και επαγγελματιών σε διάφορους τομείς που σχετίζονται με τον πολιτισμό και την

αστικοποίηση, συμπεριλαμβανομένων του αστικού σχεδιασμού, της πολιτιστικής διαχείρισης και της αστικής διατήρησης. Έχει αναλάβει διάφορα ερευνητικά προγράμματα υψηλού επιπέδου όπως η προετοιμασία του γενικού στρατηγικού σχεδίου της Μόσχας, η πρόταση προγραμμάτων διατήρησης και ανάπτυξης για συγκεκριμένες πόλεις εντός της Ρωσικής Ομοσπονδίας και η περάτωση της έρευνας σχετικά με τις ρωσικές επιστημονικές πόλεις.

ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

Αφγανιστάν, Μπαγκλαντές, Μπουτάν, Ινδία, Ιράν (Ισλαμική Δημοκρατία), Μαλδίβες, Νεπάλ, Πακιστάν, Σρι Λάνκα.

Συντονιστής της περιφερειακής μελέτης:

Ινστιτούτο Τέχνης, Σχεδιασμού και Τεχνολογίας Srishti

Το Ινστιτούτο Τέχνης, Σχεδιασμού και Τεχνολογίας Srishti είναι ένα ινστιτούτο σχεδιασμού τέχνης που ιδρύθηκε το 1996 από το καταπίστευμα Ujwal Trust στην Μπανγκαλόρ της Ινδίας, με προοπτική την παροχή εκπαίδευσης πάνω στην τέχνη και τον σχεδιασμό σε προπτυχιακό, μεταπτυχιακό και διδακτορικό επίπεδο. Το Ινστιτούτο, στο πλαίσιο της δράσης της Έδρας UNESCO το Περιβάλλον και τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, έχει αναπτύξει μία συνεκτική προσέγγιση για τη διατήρηση και την αστική εξέλιξη, εστιάζοντας στον στρατηγικό ρόλο των δημιουργικών βιομηχανιών και στη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Το Ινστιτούτο Srishti έχει πραγματοποιήσει διεθνείς συνεργασίες στους τομείς της πολιτιστικής κληρονομιάς και της διαχείρισής της και έχει πραγματοποιήσει πολλά έργα σε όλη τη Νότια Ασία. Το Ινστιτούτο αυτό είναι ένα πρωτοπόρο ερευνητικό κέντρο για την ανάπτυξη των πολιτιστικών βιομηχανιών και τη διαχείρισή τους, την αστική διατήρηση, τον αστικό σχεδιασμό, καθώς και τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη.

Στη Νότια Ασία όπου αναπτύχθηκαν μερικοί από τους παλαιότερους αστικούς πολιτισμούς, αυτή τη στιγμή εντοπίζονται πολλές από τις μεγαλύτερες και πιο πυκνοκατοικημένες περιοχές στον κόσμο, οι οποίες διακρίνονται έντονα από την παραοικονομία και την αστική φτώχεια.

Η αυθεντικότητα και η ακεραιότητα της αστικής κληρονομιάς της περιοχής απειλείται όλο και περισσότερο από την ταχύτατη αστικοποίηση, τον ανεπαρκή σχεδιασμό και τα τυποποιημένα έργα αστικής ανανέωσης.

Οι πολιτικές για τον μετριασμό των κινδύνων και οι προληπτικοί μηχανισμοί διαχείρισης είναι προς το παρόν ανεπαρκείς για την προστασία της αστικής κληρονομιάς, ιδιαιτέρως λόγω της ευαλωτότητας της περιοχής σε φυσικές καταστροφές.

Οι διαδικασίες αστικής διατήρησης και αναγέννησης έγιναν μόλις πρόσφατα αντικείμενο κυβερνητικών πολιτικών, κυρίως μέσω μιας ευρείας εστίασης στους δημόσιους χώρους, αλλά παραμένουν στο περιθώριο στις ευρύτερες συζητήσεις αστικού περιεχομένου και στα αστικά προγράμματα.

Η διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς θεωρείται μικρότερης σημασίας προτεραιότητα στα προγράμματα ανάπτυξης, καθώς οι ανάγκες των φτωχών χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής για την αστική αναγέννηση, με βάση τα καινοτόμα περιφερειακά πλαίσια πολιτικής για την καταπολέμηση της φτώχειας.

Καθώς η συμμετοχή της κοινότητας παραμένει ανεπαρκής, οι αστικές στρατηγικές που βασίζονται στον πολιτισμό μπορούν να προσφέρουν ευκαιρίες για ευρύτερη, πιο ισότιμη και αποτελεσματική συμμετοχή της κοινότητας.

Η διαμόρφωση συνολικών και βιώσιμων τουριστικών στρατηγικών είναι ζωτικής σημασίας, καθώς η κακή διαχείριση του τουρισμού τείνει να εμπορευματοποιεί την αστική κληρονομιά και να αλλοιώνει την αυθεντικότητά της, καθώς αγνοούνται οι ανάγκες των τοπικών πληθυσμών.

ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

Ανατολικό Τιμόρ, Αυστραλία, Βανουάτου, Βιετνάμ, Δημοκρατία της Κορέας, Ιαπωνία, Ινδονησία, Κίνα, Καμπότζη, Κιριμπάτι, Λαϊκή Δημοκρατία της Κορέας, Λαϊκή Δημοκρατία του Λάος, Μαλαισία, Μυανμάρ, Ναόρου, Μπρουνέι Νταρουσαλάμ, Νέα Ζηλανδία, Νιούε, Νήσοι Κουκ, Νήσοι Μάρσαλ, Νήσοι Σολομόντα, Ομόσπονδες

Πολιτείες Μικρονησίας, Μογγολία, Παλάου, Παπούα Νέα Γουινέα, Σαμόα, Σιγκαπούρη, Τόνγκα, Ταϊλάνδη, Τουβαλού, Φίτζι, Φιλιππίνες, Δημοκρατία της Κορέας

Η περιοχή αυτή διαθέτει μια πλούσια αρχαία αστική παράδοση, η οποία αποτυπώνεται κυρίως σε εμπορικά αστικά κέντρα, πόλεις-λιμένες ή ιερούς χώρους, που επηρεάστηκαν στη συνέχεια από την ευρωπαϊκή αποικιακή παρουσία.

Η μαζική αστικοποίηση και οι πιέσεις στην αγορά ακινήτων έχουν αλλοιώσει εκ θεμελίων τις κοινωνικοοικονομικές λειτουργίες και τη χωροταξική οργάνωση των πόλεων, έχοντας σημαντικό αντίκτυπο σε ιστορικές περιοχές.

Παρά τις στρατηγικές αναγέννησης που έχουν ξεκινήσει σε κάποιες ιστορικές περιφέρειες σε όλη την περιοχή, η αστική διατήρηση συνεχίζεται να προσεγγίζεται ξεχωριστά από τα ευρύτερα ζητήματα αστικής εξέλιξης.

Οι περισσότερες πόλεις έχουν βιώσει την ανάπλαση τόσο σε νεόδμητες όσο και σε ιστορικές περιοχές, πράγμα το οποίο οδήγησε σε μια πρωτόγνωρη αναγκαστική μετακίνηση των πληθυσμών με χαμηλό εισόδημα.

Η αστική διατήρηση και αναγέννηση έχουν συμβάλει στη διαμόρφωση μιας πολιτισμικής συνέχειας και της κοινωνικής συνοχής, καθώς και στην ώθηση της συμμετοχής της κοινότητας, θέτοντας υπό αμφισβήτηση τα «εκ των άνω προς τα κάτω» αστικά μοντέλα.

Λόγω της αυξανόμενης κερδοσκοπίας στον τομέα της γης και της εκτεταμένης ιδιωτικοποίησης αστικών περιοχών, οι δημόσιοι χώροι έχουν τεθεί στο επίκεντρο των προσπαθειών αστικής διατήρησης και αναγέννησης.

Σε ένα πλαίσιο όπου οι πρακτικές διαχείρισης περιβαλλοντικών κινδύνων παραμένουν ανεπαρκείς, μια προσέγγιση που βασίζεται στον πολιτισμό δύναται να συμβάλει στη δημιουργία αστικής ανθεκτικότητας.

Συντονιστής της περιφερειακής μελέτης:

Ινστιτούτο Εκπαίδευσης και Έρευνας Παγκόσμιας Κληρονομιάς για την περιοχή της Ασίας και του Ειρηνικού (WHITRAP)

Το ινστιτούτο Εκπαίδευσης και Έρευνας Παγκόσμιας Κληρονομιάς για την περιοχή της Ασίας και του Ειρηνικού (WHITR-AP) ανήκει στη δεύτερη κατηγορία των κέντρων υπό την αιγίδα της UNESCO. Με την εξουσιοδότηση των κρατών μερών της Σύμβασης για την πολιτιστική κληρονομιά της UNESCO και άλλων κρατών- μερών της UNESCO, το Ινστιτούτο αποσκοπεί στην εφαρμογή της Σύμβασης του 1972 που αφορά την προστασία της παγκόσμιας πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς στην περιοχή Ασίας-Ειρηνικού, μέσω της ενίσχυσης των προσόντων των επαγγελματιών και των οργανισμών που σχετίζονται με την καταγραφή, την προστασία, τη διατήρηση και τη διαχείριση, μέσω της εκπαίδευσης, της έρευνας, της διάδοσης πληροφοριών και της κατασκευής δικτύου.

Το WHITR-AP: το Κέντρο της Σαγκάης στο Πανεπιστήμιο Tongji, το οποίο εστιάζει στη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, όπως η βιώσιμη ανάπτυξη των αρχαίων πόλεων και χωριών, αρχαιολογικών χώρων και πολιτιστικών τοπίων.

Το Κέντρο του Πεκίνου στο Πανεπιστήμιο του Πεκίνου είναι υπεύθυνο για τη διατήρηση της φυσικής πολιτιστικής κληρονομιάς, τις αρχαιολογικές ανασκαφές, και τη διαχείριση μνημείων.

Το Κέντρο της Suzhou, το οποίο στεγάζεται από τη δημοτική κυβέρνηση της Suzhou, προσφέρει τεχνική κατάρτιση και έρευνα στις μεθόδους διαχείρισης μνημείων και στις τεχνικές αποκατάστασης.

PART I

GLOBAL SURVEY ON THE ROLE OF CULTURE
FOR SUSTAINABLE URBAN DEVELOPMENT

Urban heritage is a particularly extended field of activity, both in the academic and public policy sectors. In all regions of the world, issues related to urban heritage conservation and regeneration have been dominant in the architectural and planning professions, and in heritage management policies and processes, albeit on significantly different levels – both formally and informally. This certainly reflects the different approaches of scholars and policy-makers to the category of ‘urban heritage’ that came to the forefront only relatively recently, beginning with Europe and North America in the 1960s. However, no systematic research on the global situation of urban heritage has been carried out so far, due largely to the subject’s great diversity and to the wide range of existing approaches.

While monumental and archaeological heritage have found a ‘global’ definition and enjoy a largely agreed international scientific system of principles and practices, the same cannot be said of urban heritage. Heritage professionals have tried to frame urban heritage conservation within established charters, such as for instance the 1987 ICOMOS Washington Charter for the Conservation of Historic Towns and Urban Areas. However, in reality, the existing practice diverges fundamentally from this system of established principles, even in regions where public policies are present and implemented. Indeed, the 2011 Recommendation on the Historic Urban Landscape is an attempt to address this diversity within a unified set of guidelines.

For this reason, UNESCO has conducted, in view of Habitat III, a study on the global situation of urban heritage in cooperation with a range of partners from all regions of the world. The findings are presented here in synthesized form. This research effort has confirmed not only the great diversity of situations that exist in the different parts of the

world, but also the growing interest of governments, local communities and citizens in preserving their historic cities and settlements, and in fostering the role of culture in urban regeneration. The results of this study, conducted by several teams in different regions, also highlight the need to continue investigating this important and expanding heritage field, and developing professional networks for the promotion of culture and heritage as key drivers and enablers of sustainable urban development: an agenda UNESCO is committed to implement in the future. The full version of each regional report as submitted by the partnering institution, including the bibliography, are available on the UNESCO website.

STUDY AREA

Angola, Benin, Botswana, Burkina Faso, Burundi, Cabo Verde, Cameroon, Central African Republic, Chad, Comoros, Congo, Côte d'Ivoire, Democratic Republic of the Congo, Djibouti, Equatorial Guinea, Eritrea, Ethiopia, Gabon, Gambia, Ghana, Guinea, Guinea-Bissau, Kenya, Lesotho, Liberia, Madagascar, Malawi, Mali, Mauritius, Mozambique, Namibia, Niger, Nigeria, Rwanda, Sao Tomé and Príncipe, Senegal, Seychelles, Sierra Leone, Somalia, South Africa, South Sudan, Swaziland, Togo, Uganda, United Republic of Tanzania, Zambia, Zimbabwe.

Coordinator of the regional study:

ARTERIAL NETWORK

Created on Gorée Island (Senegal) in 2007, Arterial Network is a non-profit civil society network that brings together non- governmental organizations, institutions and companies of the creative economy, as well as artists and stakeholders from the African cultural sector. The network undertakes five core functions, namely capacity-building, market access, advocacy and lobbying, research, and organizational development and sustainability, in order to create an enabling and sustainable environment for democratic arts practices in Africa. The vision of Arterial Network is to develop a vibrant, dynamic and sustainable African creative sector engaged in improving the living and working conditions of artists and cultural practitioners as well as enhancing quality in the arts.

With this aim, Arterial Network organizes events, conferences and educational programmes throughout the continent, and has developed partnerships with various universities and research centres in cultural fields.

Sub-Saharan Africa has an important tradition of urban settlements, dating back as early as the eighth century, which is gradually being rediscovered.

The specificity of African cities, particularly relating to their pre-colonial, colonial and post-colonial urban heritage, as well as the crucial importance of intangible practices, should be more widely acknowledged.

As part of Africa's current urban revolution, urbanization pressures and unregulated land use threaten urban heritage and generate a loss of traditional community values and practices.

Recognizing critical development challenges, notably access to education, basic urban services and infrastructure, is essential for encouraging inclusive and meaningful urban conservation.

In African cities marked by recently urbanized populations and inequalities rooted in colonial-era patterns of segregation, culture-based approaches are particularly relevant to fostering a sense of belonging.

As a new generation of cultural entrepreneurs emerges, culture increasingly provides a stage for community participation and renewed links between governments and citizens.

Urban development strategies have often disregarded the social and cultural realities of African cities. Culture can now become a strategic tool to regenerate marginalized and informal areas.

STUDY AREA

Algeria, Bahrain, Egypt, Iraq, Jordan, Kuwait, Lebanon, Libya, Mauritania, Morocco, Oman, Palestine, Qatar, Saudi Arabia, Sudan, Syrian Arab Republic, Tunisia, United Arab Emirates, Yemen.

While the advent of Islam in the seventh century marked the emergence of the region's urban culture, the Ottoman Empire strongly shaped the form and spatial layout of many of the cities in the Arab world from the sixteenth to the twentieth centuries.

Massive urbanization after 1950 profoundly transformed urban societies and fuelled social crises, while urban landscapes were radically reshaped in most of the Arab world.

Urban heritage is now increasingly recognized as an asset for cities in the Maghreb and Mashriq, and more recently in the Arabian Peninsula.

Although it decayed due to demographic and social transformations, the 'medina', a dense, mixed-use urban model specific to Arab cities, offers lessons for the future sustainability of cities.

The practice of joint family tenancy of historic buildings, together with insufficient legal systems, presents a major obstacle to urban conservation and regeneration.

The need for better integrated strategies for urban conservation and regeneration, with a particular emphasis on housing needs, is becoming increasingly urgent.

Urban heritage preservation is emerging as a key issue within many civil society movements, serving as a rallying point for community engagement, although truly participative urban governance is far from being achieved.

Coordinator of the regional study:

THE ARAB LEAGUE EDUCATIONAL, CULTURAL AND SCIENTIFIC ORGANIZATION (ALECSO)

The Arab League Educational, Cultural and Scientific Organization (ALECSO) is a specialized agency, established in 1970 to support educational, cultural and scientific programmes and policies within the Arab world. Based in Tunis (Tunisia), the institution includes 22 Member States. ALECSO fosters the inclusion of culture in urban development strategies in the region and joins forces with UNESCO to promote a New Urban Agenda based on a culturally-sensitive approach to urban planning, conservation and regeneration. In this regard, ALECSO is planning to host and develop an observatory of historic cities in the Arab countries, with a view to enhance identification, safeguarding and monitoring of urban heritage.

STUDY AREA

Canada, United States of America.

Coordinator of the regional study: THE SCHOOL OF RESTORATION ARTS AT WILLOWBANK

Willowbank is a Canadian independent educational institution, founded in 2006 and well-known for its School of Restoration Arts. The school offers a three-year diploma in Heritage Conservation combining academic and apprenticeship learning, and is also home to the Centre for Cultural Landscape, which provides a forum for cultural landscape theory and practice. By engaging in joint research programmes, Willowbank has developed a wide network of urban conservation professionals throughout North America. With a distinct, multidisciplinary perspective integrating theory and hands-on practice, Willowbank is known around the world for its expertise in urban conservation, the urban landscape, contemporary design in historic settings, urban and rural planning and community revitalization.

The history of North American cities began with the spread of European settlements from the seventeenth century onwards, which was strongly accelerated by the nineteenth-century Industrial Revolution.

Modernist practices and the rise of the automobile were key in pushing urban development patterns towards concentric, high-rise development in city centres and suburbanization.

Urban renewal efforts, as well as the priority given to new construction over adaptive reuse, led to the widespread destruction of dense, mixed-use and low-rise historic neighbourhoods.

As immigration is a defining feature of North American societies, cultural diversity has shaped urban landscapes and fostered the emergence of social justice and participatory democracy movements.

Culture has been at the core of many urban regeneration strategies initiated after the 1960s, particularly as part of post-industrial decline reversal strategies.

The non-profit sector has been the most innovative advocate for urban conservation and regeneration, while the private sector has contributed a significant part of the needed investment.

A new vision of sustainable urbanism is emerging, one that combines heritage, contemporary design and environmental awareness, and favours polycentric, dense and mixed-use cities.

Although the built environment of the region's cities was strongly shaped by the colonial era from the sixteenth century onwards, it reflects a variety of cultural influences, including an important pre-Columbian urban legacy.

While the rise in megacities and urban sprawl are major features of urbanization in the region, cities are also marked by strong spatial fragmentation, which has generated inequalities and prompted urban violence.

Diverse climatic and geographic settings have produced various urban landscapes. The relationship between cities and the environment, as well as their exposure to natural risks are important regional features.

While urban regeneration flourished in the region in the 1990s, it has expanded in the last decades, with the renovation of public spaces becoming a key priority in local policies.

Despite growing political engagement with urban conservation, its impact on the wider urban development processes is insufficiently recognized, which calls for the development of more comprehensive urban management approaches.

While urban conservation and regeneration have historically been government-led, they now involve a growing variety of civil society and private partners, resulting in innovative partnerships.

Addressing the issue of housing in historic areas remains fundamental, especially as many areas have faced gentrification processes or a loss of residential functions.

Coordinator of the regional study:

PONTIFICAL CATHOLIC UNIVERSITY OF CHILE

Founded in 1888, the Pontifical Catholic University of Chile is a public university belonging to the Catholic Church. As one of the most ancient and prestigious educational institutions in Latin America, the University, and in particular its Faculty of Architecture, Design and Urban Studies, has developed wide expertise in heritage conservation and urban development. The University is also responsible for the regional coordination of Red Alvar, a European and Latin American university network aimed at strengthening cooperation in the areas of teaching, research and capacity building,

and participates in inter- national urban conservation platforms. In addition, it leads a number of operational and research activities throughout the region, mobilizing high-level specialized skills on urban conservation and regeneration.

STUDY AREA

Albania, Andorra, Austria, Belgium, Bosnia and Herzegovina, Bulgaria, Croatia, Cyprus, Czech Republic, Denmark, Estonia, Finland, France, Germany, Greece, Hungary, Iceland, Ireland, Israel, Italy, Latvia, Liechtenstein, Lithuania, Luxembourg, Malta, Monaco, Montenegro, Netherlands, Norway, Poland, Portugal, Republic of Moldova, Romania, San Marino, Serbia, Slovakia, Slovenia, Spain, Sweden, Switzerland,

The former Yugoslav Republic of Macedonia, Turkey, United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland.

Coordinator of the regional study:

UNIVERSITY IUAV OF VENICE

Established in 1926 as the Istituto Universitario di Architettura di Venezia (University Institute of Architecture of Venice), the institute was renamed Università IUAV di Venezia (University IUAV of Venice) in 2001. Today, IUAV is a world-renowned educational institution and research centre with specific expertise in the fields of urban conservation, urban design and urban landscape management. Since 2008 it has hosted the UNESCO Chair in Social and Spatial Inclusion of International Migrants – Urban Policies and Practices. In 2016 a new UNESCO Chair in Heritage and Urban Regeneration was created.

Through its academic and operational experience, the University has acquired a thorough knowledge of European practices of urban conservation; over the last 30 years it has developed partnerships with 130 European universities and restoration schools. It is the home of one of the largest libraries dedicated to architecture and urban planning in Europe.

Stemming from its classical and medieval history, Europe has long been endowed with a very developed urban system, resulting from a layering process, whereby pre-existing structures were continuously transformed or reused.

The methodological foundations of urban conservation and regeneration were first laid in the 1960s, followed by a gradual extension of the territorial and conceptual scope of urban heritage.

European cities have undergone a widespread process of conservation and regeneration, and today represent one of the largest ensembles of preserved urban heritage in the world.

Urban conservation and regeneration in Europe is largely led and funded by national and local public authorities and is closely tied to European Union- sponsored programmes.

Culture has taken on a growing role in urban regeneration strategies, particularly those targeting the revitalization of public spaces and the rehabilitation of declining industrial areas.

The practice of urban conservation has unlocked new approaches and instruments to achieve urban and environmental sustainability, emphasizing local knowledge, creativity and well-being.

Mitigating ‘museumification’ and gentrification, while also promoting sustainable tourism patterns, remain the most pressing issues in preserving the authenticity of historic areas.

STUDY AREA

Armenia, Azerbaijan, Belarus, Georgia, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Russian Federation, Tajikistan, Turkmenistan, Ukraine, Uzbekistan.

Architectural styles and urban morphologies were shaped by Byzantine, Eastern Islamic and European influences, while Soviet planning fostered the emergence of standardized urban environments.

Cities continue to be defined by a diverse social and cultural mix, with rather limited gentrification processes, although social and spatial segregation has been on the rise over the last decade.

Community-level projects on urban heritage conservation are gaining momentum, while civic movements focused on urban issues have also begun to incorporate cultural aspects.

Culture plays a crucial role for dialogue, social cohesion and conflict mitigation, through multiple national and transnational cultural initiatives aimed at relieving ethnic tensions.

Culture is an emerging contributor to urban economies in the region, particularly in small- to medium-sized cities, through cultural tourism and a growing, although still relatively small, creative economy.

Urban conservation and regeneration practices are emerging through the reuse of former industrial buildings and Soviet era public spaces, as well as revitalization projects for historic cities.

City branding is also becoming an increasingly common practice, as the emerging architectural environment often blends the historic urban and fabric cultural memories with modern urban developments.

Coordinator of the regional study:

THE STRELKA INSTITUTE FOR MEDIA, ARCHITECTURE AND DESIGN

Founded in the Russian Federation in 2009, the Strelka Institute for Media, Architecture and Design is a non-profit and non-governmental research and training institution dedicated to urban design and culture-based urban strategies. It proposes educational

programmes on urbanism and sustainable urban development and conducts research activities in the field of architecture and urban design. The Strelka Institute builds on an extensive network of experts and professionals in different areas associated with culture and urbanism, including urban planning, cultural management and urban conservation. It is committed to various high-level research projects, such as the elaboration of the Moscow Strategic Master Plan, the conception of preservation and development programmes for several cities within the Russian Federation and the completion of a study on Russian Science Cities.

STUDY AREA

Afghanistan, Bangladesh, Bhutan, India, Iran (Islamic Republic of), Maldives, Nepal, Pakistan, Sri Lanka.

Coordinator of the regional study:

THE SRISHTI INSTITUTE OF ART, DESIGN AND TECHNOLOGY

The Srishti Institute of Art, Design and Technology is an art and design institute set up in 1996 by the Ujwal Trust in Bangalore (India), with the objective of providing art and design education at the undergraduate, postgraduate and PhD levels. In the framework of its role as the UNESCO Chair in Culture, Habitat and Sustainable Development, the Institute has developed an integrated approach to conservation and urban development, focused on the strategic role of creative industries and heritage conservation.

The Srishti Institute has built several international partnerships in the field of cultural heritage and management, and has conducted numerous projects throughout South Asia. The Institute is a leading research centre in cultural industries development and management, urban conservation and planning, as well as sustainable urban development.

Home to some of the oldest urban civilizations, South Asia now contains many of the largest and densest cities in the world, which are strongly marked by informality and urban poverty.

The authenticity and integrity of the region's urban heritage is increasingly threatened by rapid urbanization, inadequate planning and standardized urban renewal projects.

Risk mitigation policies and preventive management mechanisms are currently insufficient for the protection of urban heritage, particularly in view of the region's vulnerability to natural disasters.

Urban conservation and regeneration processes have recently become the object of government policies, notably through an increased focus on public spaces, but they remain marginal in overall urban discussions and agendas.

As heritage conservation is perceived to be a low priority within development agendas, the needs of the poor require particular attention in urban regeneration, building on the region's innovative use of pro-poor policy frameworks.

In a context where community participation remains insufficient, culture-based urban strategies can offer an opportunity for broader, more equitable and effective community participation.

Building inclusive and sustainable tourism strategies is essential, as mismanaged tourism tends to commodify urban heritage and alter its authenticity, while ignoring the needs of local populations.

STUDY AREA

Australia, Brunei Darussalam, Cambodia, China, Cook Islands, Democratic People's Republic of Korea, Fiji, Indonesia, Japan, Kiribati, Lao People's Democratic Republic, Malaysia, Marshall Islands, Micronesia (Federated States of), Mongolia, Myanmar, Nauru, New Zealand, Niue, Palau, Papua New Guinea, Philippines, Republic of Korea, Samoa, Singapore, Solomon Islands, Thailand, Timor-Leste, Tonga, Tuvalu, Vanuatu, Viet Nam.

The region is home to a rich, ancient urban tradition, reflected notably in trading urban centres, port cities or sacred sites, later influenced by the European colonial presence.

Mass urbanization and real estate pressures have profoundly altered the socio-economic functions and spatial organization of cities, with a particular impact on historic areas.

Although regeneration strategies have been initiated in several historic districts across the region, urban conservation is still addressed in isolation from wider urban development issues.

Most cities have experienced gentrification in both newly built and historic areas, which has led to the unprecedented forced displacement of low-income populations.

Urban conservation and regeneration have contributed to building cultural continuity and social cohesion, as well as fostering community participation, challenging top-down models.

In light of increasing land speculation and widespread privatization of urban areas, public spaces have been a particular focus of urban conservation and regeneration efforts.

In a context where environmental risk management practices remain insufficient, a culture-based approach can help build urban resilience.

Coordinator of the regional study:

THE WORLD HERITAGE INSTITUTE OF
TRAINING AND RESEARCH FOR THE ASIA AND THE PACIFIC REGION
(WHITR-AP)

The World Heritage Institute of Training and Research for the Asia and the Pacific Region (WHITR-AP) is a Category 2 Centre under the auspices of UNESCO. Mandated by the State Parties of the World Heritage Convention and other State Parties of UNESCO, the Institute aims to strengthen the implementation of the 1972 Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage in the Asia-

Pacific Region, by building the capacity of professionals and organizations involved with World Heritage property inscription, protection, conservation and management, through training, research, the dissemination of information and network-building.

WHITR-AP has three branches in China: The Shanghai Centre at Tongji University focuses on the conservation of cultural heritage, such as the sustainable development of ancient towns and villages, architectural sites, complexes, and cultural landscapes.

The Beijing Centre at Peking University is in charge of natural heritage conservation, archaeological excavation, and the management of sites.

The Suzhou Centre, hosted by Suzhou Municipal Government, provides technical training and research on site management methods and restoration techniques.

ΣΧΟΛΙΑ

Σύμφωνα με τη Nord, «η μετάφραση συνιστά μορφή ανθρώπινης δραστηριότητας» (Nord, 1997/2014). Και η αστική πολιτιστική κληρονομιά είναι και αυτή καρπός ανθρώπινης δραστηριότητας. Τι είναι όμως ουσιαστικά η μετάφραση; «Η μετάφραση μπορεί να οριστεί ως η διαδικασία μετασχηματισμού σημείων ή αναπαραστάσεων σε άλλα σημεία ή αναπαραστάσεις» (Oettinger στο Nord, 1997/2014 σ. 30) και «η μετάφραση αποτελεί την αναπαραγωγή στη γλώσσα-στόχο του εγγύτερου φυσικού ισοδύναμου του μηνύματος της γλώσσας-πηγής» (Nida και Taber στο Nord, 1997/2014 σ.31). Επίσης, «οι μεταφραστές καθιστούν δυνατή την επικοινωνία ανάμεσα σε μέλη διαφορετικών πολιτισμικών κοινοτήτων» (Nord, 1997/2014). Συνεπώς η μετάφραση συνεισφέρει στη διαπολιτισμική επικοινωνία, μεταφέροντας πληροφορίες, λαμβάνοντας πάντα υπόψη τον επικοινωνιακό σκοπό, και διάφορες άλλες συνθήκες. Στον σχολιασμό που ακολουθεί, αναλύονται μεταφραστικές προκλήσεις και αντίστοιχες μεταφραστικές αποφάσεις που λήφθηκαν για την αντιμετώπισή τους.

Το κείμενο αφετηρίας αποτελεί το πρώτο μέρος μιας αναφοράς της UNESCO, η οποία δημοσιεύθηκε από την UNESCO το έτος 2016. Πρόκειται για μία έρευνα η οποία πραγματοποιήθηκε σε πολλές περιοχές από ομάδες ανθρώπων ανά τον κόσμο, με κεντρικό πυρήνα την αστική πολιτιστική κληρονομιά. Η έρευνα εξετάζει α) τη ποικιλία των υπαρχουσών προσεγγίσεων στο κόσμο σχετικά με τη κατάσταση της πολιτιστικής κληρονομιάς, β) το ενδιαφέρον των πολιτών, των κοινοτήτων, και των κυβερνήσεων για την πολιτιστική κληρονομιά και γ) θέτει στο κέντρο τον πολιτισμό έχοντας ως βασικό σκοπό την αστική αναγέννηση. Παράλληλα, τονίζεται η σημασία για ανάπτυξη, ενασχόληση και διερεύνηση της αστικής πολιτιστικής κληρονομιάς. Η ταξινόμηση των αποτελεσμάτων της παρούσας έρευνας έγινε με βάση τη γεωγραφική εγγύτητα των χωρών. Εν τω μεταξύ, περιγράφονται ιστορικά και κοινωνικά στοιχεία και γεγονότα που επηρεάζουν άμεσα την αστική πολιτιστική κληρονομιά των χωρών που μελετώνται. Ακόμα, περιγράφονται οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι άνθρωποι στις περιοχές που ζουν, παράμετροι που επηρεάζουν την πορεία της αστικής πολιτιστικής κληρονομιάς. Δεν παραλείπεται επίσης η αναφορά στον τρόπο λειτουργίας των δικτύων πολιτών, ινστιτούτων, εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και ιδρυμάτων τέχνης και πολιτισμού. Με αυτόν τον τρόπο φωτίζεται μια πολύ ενδιαφέρουσα κατηγορία της πολιτιστικής κληρονομιάς, η αστική πολιτιστική

κληρονομιά, και γίνεται ένταξη αυτού του τομέα σε καθιερωμένα καταστατικά και επίσημα κείμενα.

Όσον αφορά την ποιότητα της μετάφρασης, όπως αναφέρθηκε πιο πάνω, λήφθηκαν υπόψη ευρύτερα στοιχεία του ΚΠ όπως ο σκοπός του, το συγκείμενο, το ύφος του, το μέσο όπου δημοσιεύεται, και οι παραλήπτες του κειμένου. Άλλο ένα κριτήριο που λήφθηκε υπόψη είναι οι στόχοι της ισοδυναμίας και της διαφάνειας. Πιο συγκεκριμένα, η καλή μετάφραση «εκφράζει την αμοιβαία σχέση ανάμεσα στις γλώσσες» (Benjamin, στο Munday, 2004, σ.270). και «αποκαλύπτει εγγενείς σχέσεις που είναι παρούσες, αλλά παραμένουν κρυμμένες χωρίς αυτή. Και δεν το πραγματοποιεί αυτό επιδιώκοντας να είναι ταυτόσημη με το πρωτότυπο κείμενο, αλλά «εναρμονίζοντας» ή φέρνοντας κοντά τις δύο διαφορετικές γλώσσες.» (ό.π.) Ταυτόχρονα, λήφθηκε υπόψη και η σημαντική διάκριση που έκανε ο Catford ανάμεσα στη *μορφική αντιστοιχία* και την *κειμενική ισοδυναμία* στο “A Linguistic Theory of Translation” (Catford, 1965). Έτσι λοιπόν, η παραπάνω «εναρμόνιση» πραγματοποιήθηκε στο παρόν μετάφρασμα μέσω ισοδυναμιών με συχνή χρήση στα ελληνικά, εφαρμόζοντας τις κατάλληλες τεχνικές όπου χρειάζεται, χωρίς να γίνεται υπερμετάφραση ή υπομετάφραση. Επιπροσθέτως, δόθηκε προσοχή στην κειμενική λειτουργία αρχικά του κειμένου αφετηρίας και του κειμένου αφίξεως, η οποία στη συγκεκριμένη περίπτωση ταυτίζεται λόγω του ότι είναι πληροφοριακή κοινή. Επιπλέον, λήφθηκε υπόψη το μέσο μετάδοσης του κειμένου, που είναι το διαδίκτυο, και οι παραλήπτες, που του είναι οι ενδιαφερόμενοι ερευνητές και το ευρύ κοινό που ενδιαφέρεται για την πολιτιστική κληρονομιά. Έγινε ακόμα έλεγχος για τη συνοχή και τη συνεκτικότητα του κειμένου και το κατά πόσο υπάρχει η αντιστοιχία μεταξύ του ΚΠ και του ΚΣ ως προς τον σκοπό και το ύφος.

Η μετάφραση του συγκεκριμένου κειμένου έγινε με βάση ορισμένων μεταφραστικών οδηγιών. «Με τον όρο *μεταφραστικές οδηγίες* εννοείται, κατά βάση, η διασαφήνιση του τι είδους μετάφραση χρειάζεται» (Κελάνδριας, 2023). Με βάση τις μεταφραστικές οδηγίες που λαμβάνουν από τον εντολέα και αφού έχει οριστεί η επικοινωνιακή κατάσταση, οι μεταφραστές πραγματοποιούν τη μετάφραση λαμβάνοντας υπόψη συγκεκριμένες παραμέτρους. (ό.π.). «Κάθε μεταφραστική εντολή έχει τα δικά της, μοναδικά χαρακτηριστικά και η

βαρύτητα της συμμετοχής του κάθε παράγοντα της μεταφραστικής διαδικασίας στην παραγωγή του κειμένου υποδοχής δεν είναι ποτέ η ίδια.» (ό.π.). Δεδομένου του ότι ο τελικός παραλήπτης του μεταφράσματος είναι ο δέκτης, είναι σημαντικό οι μεταφραστές να διαμορφώνουν ένα μετάφρασμα που να ανταποκρίνεται στις προσδοκίες του δέκτη σε γλωσσοκειμενικό καθώς και σε πολιτισμικό επίπεδο. (ό.π.). Η Nord υποστηρίζει ότι η μεταφραστική εντολή περιέχει πληροφορίες σχετικά με «την επιδιωκόμενη ή τις επιδιωκόμενες κειμενικές λειτουργίες του κειμένου υποδοχής, τον παραλήπτη ή τους παραλήπτες του κειμένου υποδοχής, δηλαδή το κοινό (δέκτες ή χρήστες) που θα χρησιμοποιήσει με οποιονδήποτε τρόπο το μετάφρασμα, το μέσο μετάδοσης του κειμένου υποδοχής, τον λόγο για τον οποίο πρέπει να γίνει η μετάφραση, τον χρόνο πρόσληψης του κειμένου υποδοχής, τον τόπο πρόσληψης του κειμένου υποδοχής.» (Nord, στο Κελάνδριας, 2023, σσ.44-45) Στη συγκεκριμένη περίπτωση, η κειμενική λειτουργία του ΚΠ και του ΚΣ είναι πληροφοριακή, οι παραλήπτες είναι το ευρύ και το ερευνητικό κοινό των κρατών μελών που συμμετέχουν στην UNESCO και άνθρωποι που ενδιαφέρονται για τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη και για την εξέλιξη της αστικής πολιτιστικής κληρονομιάς ενώ το μέσο μετάδοσης του κειμένου υποδοχής είναι το διαδίκτυο. Ο λόγος για τον οποίο έγινε η μετάφραση είναι η ενημέρωση του ελληνικού κοινού για την αστική πολιτιστική κληρονομιά, τη δράση ιδρυμάτων για αυτή, καθώς και μηχανισμούς μέσω των οποίων προωθείται η βιώσιμη αστική ανάπτυξη, συμπεριλαμβάνοντας τεχνικές διατήρησης, συντήρησης και τεχνικές που προβάλλουν τον πολιτισμό ως κινητήρια δύναμη για την ανάδειξη της της αστικής ταυτότητας μιας πόλης.

Καταρχάς, κεντρικό ζήτημα για την εκπόνηση της συγκεκριμένης μετάφρασης είναι η λειτουργία του κειμένου. Σύμφωνα με τη Μπατσαλιά, κατά τη μεταφραστική διαδικασία γίνεται η συγκρότηση ενός νέου κειμένου που έχει συγκεκριμένο επικοινωνιακό σκοπό και πραγματοποιεί συγκεκριμένη επικοινωνιακή λειτουργικότητα (Μπατσαλιά, 2001-2003) Επίσης, «κατά τη μεταφραστική διαδικασία, το πρωτότυπο μήνυμα εκφέρεται υπό νέες επικοινωνιακές συνθήκες, σύμφωνα πάντα με τις μορφικές δυνατότητες της γλώσσας-στόχου, ο δε επικοινωνιακός σκοπός του μεταφράσματος προσδιορίζει τη λειτουργικότητα του νέου

κειμένου. Ο μεταφραστής, συνεπώς, οφείλει να αναγνωρίσει τον επικοινωνιακό σκοπό του πρωτοτύπου, να προσδιορίσει τον επικοινωνιακό σκοπό του μεταφράσματος και να εναρμονίσει τις μορφοσυντακτικές και υφολογικές του επιλογές στις γλωσσικές εκείνες συμβάσεις, οι οποίες διέπουν στην γλώσσα-στόχο κείμενα με αυτήν την επικοινωνιακή λειτουργικότητα.» (ό.π.). Έτσι λοιπόν, στη συγκεκριμένη περίπτωση, η μετάφραση είναι προσανατολισμένη στο κείμενο αφίξεως και ο στόχος δεν είναι η απόλυτη πιστότητα στο κείμενο πηγή, αλλά σκοπός είναι να καθίσταται εύληπτο το μετάφρασμα. Δεδομένου ότι το κείμενο είναι πληροφοριακό, η μετάφραση πρέπει να προσαρμοστεί στην πληροφοριακή αυτή λειτουργία στην ελληνική πραγματικότητα.

Στο πλαίσιο της λειτουργικότητας, τοποθετούνται και οι παράγοντες της επικοινωνιακής επάρκειας, όπως επίσης και της δημιουργικότητας. Το μετάφρασμα αυτό είναι προσανατολισμένο προς το κείμενο αφίξεως, αλλά ο μεταφραστής «δεν πρέπει να περιορίζεται σε μία απλή αντικατάσταση λέξεων. Προκειμένου να ικανοποιήσει ο μεταφραστής τα κριτήρια αποδοχής του παραλήπτη, ενεργεί μέσα στα όρια που αυτά σκιαγραφούν και κάνοντας τις κατάλληλες επιλογές παράγει μετάφρασμα ή μεταφραστική ενότητα επικοινωνιακά επαρκή» (Βλαχόπουλος, 2010). Επιπλέον, κατά τη μεταφραστική διεργασία, εντοπίστηκαν διάφορα προβλήματα, η επεξήγηση των οποίων και ενδεικτικά παραδείγματα αυτών παρατίθενται ακολούθως:

1. Ζητήματα ορολογίας

Όσον αφορά την ορολογία, αντιμετωπίστηκαν δυσκολίες διαφόρων ειδών οι οποίες κατηγοριοποιήθηκαν στις παρακάτω κατηγορίες:

1.1 Πολλαπλές αποδόσεις

Στο ΚΠ υπήρχε πλήθος όρων οι οποίοι στην ελληνική έχουν παραπάνω από 1 απόδοση. Ενδεικτικά, πηγή προβληματισμού αποτέλεσε η μετάφραση του όρου “culture”. Σε έντυπα και σε ηλεκτρονικά λεξικά αποδίδεται στα ελληνικά ως «πολιτισμός» και ως «κουλτούρα», αλλά μεταξύ αυτών των δύο στα ελληνικά υπάρχει διαφορά. Κάποιοι από τους ορισμούς που δίνει ο Μπαμπινιώτης για τον πολιτισμό είναι «1. Το σύνολο των πνευματικών και υλικών επιτευγμάτων του ανθρώπου, 2. τα δημιουργήματα (πνευματικά και υλικά) ενός συνόλου ανθρώπων σε ορισμένο τόπο και χρόνο 3. ο βαθμός ανάπτυξης των πνευματικών και υλικών συνθηκών ζωής ενός κοινωνικού συνόλου, 4. το σύνολο των πνευματικών δραστηριοτήτων (διανόηση, καλές τέχνες κλπ.), 5. ο σύγχρονος ανεπτυγμένος τρόπος ζωής» (Μπαμπινιώτης, 2006). Η Spencer-

Oatey από την πλευρά της υποστηρίζει ότι «η κουλτούρα είναι ένα συγκεχυμένο σύνολο από βασικές παραδοχές, αξίες, προσανατολισμούς για την ζωή, πεποιθήσεις, πολιτικές, διαδικασίες, συμπεριφορές που υιοθετούνται από μια συγκεκριμένη ομάδα ανθρώπων και αυτό επηρεάζει, αλλά δεν καθορίζει, την συμπεριφορά κάθε μέλους και τις ερμηνείες από το νόημα της συμπεριφοράς των άλλων ανθρώπων» (Spencer-Oatey στο Πλακίδας, 2008, σ. 9).

Ένα ακόμα παράδειγμα είναι η σύμφραση “urban heritage”, καθώς σε μεταφραστικές μηχανές οι προτεινόμενες αποδόσεις ήταν «αστική κληρονομιά», «πολεοδομική κληρονομιά» και «οικιστική κληρονομιά». Για την ορθότερη απόδοση του όρου, έγινε αναζήτηση σε παράλληλα κείμενα και σε μηχανές ορολογίας (IATE και Eur-Lex) και η συγκεκριμένη σύμφραση αναφέρεται κυρίως στην αρχιτεκτονική και στην πολεοδομία, κάτι το οποίο επαληθεύτηκε στη συνέχεια.

Όσον αφορά τον όρο “restoration arts”, δεν μεταφράστηκε κατά λέξη ως «σχολή τεχνών αποκατάστασης», αλλά ως «σχολή συντήρησης έργων τέχνης», καθώς υπάρχει διαφορά ανάμεσα στη διατήρηση, στη συντήρηση και στην αναπαλαίωση έργων τέχνης και κτιρίων. Άλλωστε για αυτό χαρακτηρίζεται ένα κτήριο ως «διατηρητέο» και όχι «συντηρητέο». Η συντήρηση είναι η διαδικασία σταθεροποίησης και επιδιόρθωσης της κατάστασης έργων τέχνης με τρόπο μη παρεμβατικό, η αναπαλαίωση έχει σχεδόν την ίδια σημασία απλά συνήθως δεν σημαίνει ότι γίνεται με ενδεδειγμένο τρόπο και η διατήρηση είναι η ευρύτερη τάση και ιδέα της διατήρησης και ανάδειξης ενός έργου ή μνημείου. Γενικά, ενώ στην καθημερινή γλώσσα και στα λεξικά η διατήρηση και συντήρηση μπορεί να είναι συνώνυμες λέξεις, στα πλαίσια της έρευνας της πολιτιστικής κληρονομιάς δεν είναι συνώνυμες, καθώς τα όριά τους είναι συγκεκριμένα και έχουν διαφορές, οι οποίες δεν γίνονται εύκολα αντιληπτές χωρίς έρευνα.

1.2. Δυσκολία κατανόησης όρων

Ένας άλλος όρος που δημιούργησε δυσκολία στην κατανόηση ήταν η «τοπική γνώση» (“local knowledge”). Αφού λήφθηκε υπόψη το ευρύτερο περιεχόμενο του κειμένου, έγινε αναζήτηση του όρου σε ακαδημαϊκά κείμενα όπου διαπιστώθηκε ότι σχετίζεται με τη βιωσιμότητα και την αειφορία. Ένας ορισμός της είναι ότι «Η Τοπική Γνώση» (Local Knowledge), αλλιώς «Παραδοσιακή Γνώση» (Traditional Knowledge) ή «Γηγενής-Αυτόχθονη Γνώση» (Indigenous Knowledge), με όποιον όρο και αν αυτή εμφανίζεται, αναφέρεται γενικά στις πληροφορίες, τη σοφία, τις παραδόσεις και τις

πρακτικές ορισμένων αυτοχθόνων πληθυσμών ή τοπικών κοινοτήτων-κοινωνιών, όπως αυτές συσσωρεύονται μέσα στον χρόνο, στις περισσότερες των περιπτώσεων μεταδιδόμενες προφορικά, από γενιά σε γενιά, από άτομο σε άτομο (Kothari, 2007). Ορισμένες μορφές της Τοπικής Γνώσης εκφράζονται μέσα από τις ιστορίες, τους μύθους, τη λαογραφία, τις τελετουργίες, τα τραγούδια, την τέχνη, ακόμα και τους νόμους (ό.π.).

1.3 Έλλειψη παγιωμένων αποδόσεων

Γενικότερα, οι περισσότεροι από τους όρους που προκάλεσαν δυσκολία είτε δεν υπάρχουν στα ελληνικά, είτε υπάρχουν με πολλαπλές αποδόσεις αλλά όχι πάντα μέσα σε παράλληλα κείμενα. Αυτό ενδεχομένως να υποδηλώνει ότι δεν έχει μεταφραστεί μεγάλο εύρος κειμένων με θέμα την αστική πολιτιστική κληρονομιά.

culture-based urban strategies: Η μεταφραστική επιλογή για τον συγκεκριμένο όρο ήταν ένα δύσκολο σημείο, καθώς η κατά λέξη μετάφραση δεν είναι οικεία στα ελληνικά. Γενικά βρέθηκε σε ελάχιστα αποτελέσματα η σύμφραση μαζί με το επίθετο «αστικές». Έτσι, έγινε προσαρμογή και ο όρος «αστικές πολιτιστικές στρατηγικές», και όχι ως «αστικές στρατηγικές με βάση τον πολιτισμό» διότι στα ελληνικά δεν λέγεται με συχνότητα ως όρος. Παρόλο που η ορολογία έχει θεωρητικά μία σημασία σε συγκεκριμένο συγκείμενο, ανάλογα με την «αστική πραγματικότητα» μιας χώρας προσαρμόζεται ανάλογα. Οι «αστικές πολιτιστικές στρατηγικές» μπορεί να αναφέρονται σε μια γκάμα στρατηγικών σε πολιτιστικό, κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο, αλλά δεν μπορούν να εφαρμόζονται με τον ίδιο τρόπο στην ινδική και στην γερμανική πραγματικότητα. Χρειάστηκε εκτενής έρευνα στις προαναφερθείσες έννοιες όχι μόνο για την καλύτερη κατανόηση των στρατηγικών ανάπλασης πόλεων και για την καλύτερη μεταφραστική επιλογή, αλλά και για την κατανόηση της θέσης τους ως «γρανάζι» στον μηχανισμό της αναγέννησης πόλεων.

1.4. Χρήση παρωχημένων όρων

Σε κάποιες χώρες η ονομασία τους στα ελληνικά αποτυπώνεται με δύο τρόπους, οπότε εντάχθηκαν στο μετάφρασμά και οι δύο. Για παράδειγμα Μασρίκ ή Μασρέκ. Στο κείμενο αναφέρεται η Βόρεια Μακεδονία ως “The former Yugoslav Republic of Macedonia”. Καθώς η επίσημη ονομασία της χώρας αυτής έχει αλλάξει

από το 2018 με βάση τη Συνθήκη των Πρεσπών, στο μετάφρασμα διατηρήθηκε η παλαιά επίσημη ονομασία της χώρας, δηλαδή «Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας», για λόγους πιστότητας με το πρωτότυπο, και εφαρμόστηκε παράλληλα η μεταφραστική τεχνική της προσαρμογής των Vinay και Darbelnet (1958), με τη συμπερίληψη σε παρένθεση της τρέχουσας ονομασίας της χώρας. Έτσι, χτίστηκε μία χρονική γέφυρα μεταξύ του πρωτοτύπου και του μεταφράσματος.

1.5. Ακρωνύμια

Προβληματισμό προκάλεσε η απόδοση του ακρωνυμίου UNESCO με ελληνικούς ή λατινικούς χαρακτήρες. Επιλέχθηκε το ακρωνύμιο στα λατινικά, καθώς η φωνητική μεταγραφή (ΟΥΝΕΣΚΟ) στα ελληνικά συναντάται σε μικρότερο βαθμό. Παράλληλα, σε επίσημα έγγραφα ή εκθέσεις είθισται να γράφεται με λατινικούς χαρακτήρες.

2. Γραμματικές δυσκολίες:

2.1. Απρόσωπη σύνταξη

Σε γενικές γραμμές το πρωτότυπο κείμενο έχει φροντισμένο λόγο, ορθή σύνταξη και γραμματική, στοιχεία τα οποία διευκόλυναν τη μετάφραση. Επιπλέον, λόγω της πληροφοριακής φύσης του πρωτοτύπου διατηρήθηκε στο μετάφρασμα η χρήση του γ' ενικού προσώπου. Παράλληλα, όμως, υπήρχαν προτάσεις που χρειάζονταν περισσότερη προσοχή. Μία τέτοια περίπτωση είναι η πρόταση: “Recognizing critical development challenges, notably access to education, basic urban services and infrastructure, is essential for encouraging inclusive and meaningful urban conservation.”. Στη συγκεκριμένη περίπτωση ακολουθήθηκε σύμφωνα με τους Vinay και Darbelnet η τεχνική της μετάταξης, δηλαδή, το ρήμα δεν μεταφράστηκε προς τα ελληνικά στη μέση της πρότασης, αλλά στην αρχή, καθώς η σύνταξη της πρότασης αυτής είναι απρόσωπη και στα ελληνικά η τοποθέτηση του ρήματος στην απρόσωπη σύνταξη γίνεται στην αρχή. Συνεπώς, η πρόταση διαμορφώθηκε ως εξής: «Ιδιαίτερα σημαντική είναι η αναγνώριση των προκλήσεων που σχετίζονται με την ανάπτυξη, ειδικότερα με την πρόσβαση στην εκπαίδευση, καθώς στις βασικές αστικές υπηρεσίες και υποδομές, για την ενθάρρυνση της ουσιαστικής αστικής διατήρησης χωρίς περιορισμούς.».

2.2. Μακροπερίοδος λόγος

Μία άλλη πρόκληση που άπτεται της σύνταξης, είναι ο μακροπερίοδος λόγος. Η μεταφραστική επιλογή στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι η δημιουργία μικρότερων προτάσεων, εύληπτων και ορθά διατυπωμένων.

3. Ύφος

Λόγω του ότι το κείμενο είναι πληροφοριακό, επηρεάζεται το ύφος του. Το επίπεδο του λόγου είναι ουδέτερο, δεν έχει τυπικότητα επίσημου λόγου, καθώς πρόκειται για ερευνητική έκθεση. Κατά τη μεταφραστική διαδικασία ήταν απαραίτητο να αναγνωριστεί η επικοινωνιακή κατάσταση και ο σκοπός για την κατάλληλη χρήση ύφους, διότι «όντας επικοινωνιακά σημεία συνδεδεμένα με την κουλτούρα, τόσο το κείμενο-πηγή όσο και το κείμενο-στόχος καθορίζονται από την επικοινωνιακή κατάσταση στην οποία εξυπηρετούν τη μετάδοση ενός μηνύματος.» (Nord, 2005). Το μετάφρασμα επιτελεί την ίδια λειτουργία και, επομένως, πρόκειται για μία ομοιολειτουργική μετάφραση (Nord, 1997/2014, σ. 118).

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Κλείνοντας, κατά την εκπόνηση αυτής της εργασίας, η αναγκαία για τη μετάφραση έρευνα διεύρυνε σημαντικά το πεδίο των γνώσεων της γράφουσας στον τομέα της αστικής πολιτιστικής κληρονομιάς. Όσον αφορά την ορολογία, οι δυσκολίες που ανακύπτουν στην απόδοσή της έγκεινται α) στις διαφορετικές διαστάσεις της, β) στις πολλαπλές αποδόσεις της και γ) στη σημασία του συγκεκριμένου. Ενδιαφέρον επίσης παρουσίασε η εφαρμογή των μεταφραστικών τεχνικών για την αντιμετώπιση των ως άνω δυσκολιών. Κατά τη διεργασία της μετάφρασης, μείζονα ρόλο για τις μεταφραστικές επιλογές διαδραμάτισε ο στόχος της διατήρησης της λειτουργίας του πρωτοτύπου και της ευληπτότητας του μεταφράσματος. Σε γενικές γραμμές, ενώ εκ πρώτης όψεως το ΚΠ φαίνεται αρκετά εύληπτο και όχι τόσο δύσκολο προς μετάφραση, στη πράξη αποδείχθηκε ότι δεν ήταν απαραίτητη μόνο η εις βάθος έρευνα όρων και εννοιών που σχετίζονται με την αστική πολιτιστική κληρονομιά, αλλά κρίσιμα κρίθηκαν τα κριτήρια και οι μεταφραστικές τεχνικές που χρησιμοποιήθηκαν βάσει των αναγκών του ΚΠ. Όλα αυτά τα μεταφραστικά προβλήματα αντιμετωπίστηκαν αξιοποιώντας τη μεταφραστική αντίληψη, με τη βοήθεια μεταφραστικών (και όχι μόνο) μελετών, έντυπων και ηλεκτρονικών λεξικών, παράλληλων κειμένων και του γλωσσικού ενστίκτου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βλαχόπουλος, Σ. (2010) *Μετάφραση και δημιουργικότητα. Ένα οδοιπορικό μεταξύ γνωστικής και εφαρμοσμένης μεταφρασεολογίας*, Εκδόσεις Κλειδάριθμος, Αθήνα, σ. 65

Κελάνδριας, Π. (2023) *Η πράξη της μετάφρασης*. [Προπτυχιακό εγχειρίδιο]. Κάλλιπος, Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. <https://repository.kallipos.gr/handle/11419/8621>

Μπαμπινιώτης Γ. (2006), *Μικρό λεξικό της Νέας Ελληνικής γλώσσας*. Κέντρο λεξικολογίας, Αθήνα

Μπατσαλιά Φ., 2001-2003, *Το μετάφρασμα ως γλωσσική πράξη*, Παρουσία, τόμος ΙΕ'-ΙΣΤ', Αθήνα, σελ. 511-525

Πλακίδας, Ν. (2018), *Η νυχτερινή Διασκέδαση στο παζλ του Πολιτισμού. Θεωρητικές προσεγγίσεις στην Οικονομία και στον Τουρισμό*. (Μεταπτυχιακή εργασία, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας). Ψηφιακή βιβλιοθήκη πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Ανακτήθηκε 22/08/2024
<https://ir.lib.uth.gr/xmlui/bitstream/handle/11615/49509/18337.pdf?sequence=1>

Catford, J. C. (1965). *A Linguistic Theory of Translation: An Essay in Applied Linguistics*. Oxford university press
<https://ia601602.us.archive.org/13/items/J.C.CatfordALinguisticTheoryOfTranslationOxfordUniv.Press1965/j.%20c.%20catford-a%20linguistic%20theory%20of%20translation-oxford%20univ.%20press%20%281965%29.pdf>

Kothari, A.(2007). Traditional Knowledge and Sustainable Development: Draft for discussion, IISD September 2007. Ανακτήθηκε στις 12/11/15 από το διαδικτυακό τόπο http://www.iisd.org/pdf/2007/igsd_traditional_knowledge.pdf.

Munday, J. (2004) Μεταφραστικές σπουδές θεωρίες και εφαρμογές, 1999, Εκδόσεις Μεταίχμιο, Αθήνα, σ. 270. Μετάφραση: Φιλίππατος Α.

Nord, C. (1997/2014). *Η μετάφραση ως στοχευμένη δραστηριότητα. Εισαγωγή στις λειτουργικές προσεγγίσεις*, Μετάφραση από τα αγγλικά, Σ. Π. Γραμμενίδης – Δ. Λάμπρου, Αθήνα: Δίαυλος.

Nord, C. (2005). *Text analysis in translation: Theory methodology, and didactic application of a model for translation-oriented text analysis*. Rodopi.

UNESCO, 2016. *Global report on culture for sustainable urban development, Culture urban future Summary*. Paris <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000246291>

Vinay J.P. et Darbelnet J. (1958/1977), *Stylistique comparée du français et d'anglais. Méthode de traduction*, Paris: Didier.